

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Małgorzata Kubacka

(Nie)użytki nudy? Znaczenia, doświadczanie i radzenie sobie z nudą w perspektywie współczesnych przemian.

Nuda to zjawisko typowe dla nowoczesności, którego znaczenia i konteksty przeplatają się z kulturą nowoczesnego kapitalizmu. Poniższa praca ujmuje nudę z perspektywy socjologicznej, która jeszcze nie zajęła ugruntowanej pozycji w studiach nad tym zjawiskiem. W rozprawie wskazuje się na wielość związków indywidualnie doświadczanej „średnioklasowej” nudy z kulturą nowoczesnego kapitalizmu. Relacje te widziane są dwukierunkowo. Prezentowane badanie dotyczy zagadnienia nudy badanego wycinka „klasy” średniej w kulturze nowoczesnego kapitalizmu i opiera się na 60 IDI.

Projekt skupiony jest wokół dawnych i współczesnych, dyskursywnych i indywidualnych sposobów rozumienia nudy, zidentyfikowanych w badaniu radzenia sobie z nią i refleksji nad jej miejscem w nowoczesnym porządku społecznym. Rozprawa poświęcona została ukazaniu złożoności nudy, wyszczególnieniu sposobów doświadczania nudy, charakterystycznych wartości i emocji jej towarzyszących oraz technik zarządzania nią. Poruszone zostały również aspekty dotyczące pracy nad nudą, jej funkcjonowania w relacjach społecznych i interakcjach, strategii instytucjonalnego wykorzystywania nudy oraz jej związki z kapitalistyczną wizją rzeczywistości społecznej w badanym wycinku „klasy” średniej.

Pierwsza część rozprawy poświęcona została przedstawieniu społecznej „historii” nudy, obecności śladów tego zjawiska w klasycznej teorii socjologicznej oraz najważniejszych podejść teoretycznych i socjologicznych badań nad nudą. W drugiej części pracy przybliżone zostały metodologiczne aspekty związane z badaniem nudy, zaś w dwóch ostatnich częściach – omówione wyniki i wnioski z badań własnych w świetle ustaleń obecnych w literaturze przedmiotu. W części trzeciej analizowane są znaczenia oraz uczuciowe wymiary nudy: społeczne i kulturowe konteksty znaczeń nudy, emoceje jej towarzyszące, zaś wnioski o różnicującym wymiarze nudy uzupełnione są rozważaniami o pozornej demokratyzacji nudy. Czwarta część pracy została poświęcona przedstawieniu zagadnienia nudy w kontekście kultury nowoczesnego kapitalizmu, omówione zostały sposoby zarządzania nudą oraz propozycja jej rozumienia jako pojęcia i zjawiska efemerycznego. Konstrukcja pracy odpowiada problemom badań tego zjawiska zidentyfikowanym w studiach nad nudą. W swoim projekcie staram się zreferować istniejące dociekania badawcze, powiązać ustalenia z prac empirycznych i teoretycznych ze słabo zarysowaną socjologiczną perspektywą badań nudy.

Dis(utilities) of Boredom? Meanings, Experiences and Managing of Boredom in the Perspective of Contemporary Transformations

Boredom is a modern phenomenon. Its meanings and contexts are intertwined with the culture of modern capitalism. The following thesis takes a sociological approach to boredom that has yet to be established in boredom studies. In the dissertation, the multiple relations between individually experienced 'middle-class' boredom and the culture of modern capitalism are discussed. These relationships are seen as bi-directional. The presented study deals with the boredom of the researched middle-class members in the culture of modern capitalism and is based on 60 IDIs.

The project focuses on past and present, discursive and individual approaches to understanding boredom, ways of coping with it and reflecting on its role in the modern social order. The dissertation is devoted to identifying the complexities of boredom, specifying the various ways of experiencing it,

the characteristic values and emotions that accompany it, and the techniques for dealing with it. The issues concerning the managing of boredom, its existence in social relationships and interactions, the strategies of institutional usage of boredom and its associations with the capitalist vision of social reality in the researched middle class are also addressed.

The first part of the dissertation discusses the social "history" of boredom, the presence of traces of this phenomenon in classical sociological theory, the most important theoretical approaches, and sociological research on boredom. In the second part of the dissertation, the methodological approaches for studying boredom are presented. The findings and conclusions of the conducted research are discussed in the last two parts. In the third part, boredom's meanings and emotional dimensions are examined: the social and cultural contexts of boredom meanings, its accompanying emotions, and conclusions about the differentiating dimension of boredom are supported by assuming the apparent democratisation of boredom. The fourth part of the thesis is devoted to the issue of boredom in the context of the culture of modern capitalism. This part discusses the ways of managing boredom and a proposal to understand boredom as an ephemeral concept and phenomenon.